

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 17 май 2024 г.
(OR. en)

9774/24

LIMITE

ENER 221
ENV 503
CLIMA 197

БЕЛЕЖКА

От:	Председателството
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Съобщението относно REPowerEU: quo vadis? = Обмен на мнения

С оглед на заседанието на Съвета по транспорт, телекомуникации и енергетика от 30 май 2024 г. приложено се изпраща на делегациите изготвеният от председателството документ за обсъждане по посочената по-горе тема.

След непровокираната и неоправдана военна агресия на Русия срещу Украйна, на 10 и 11 март 2022 г. държавните и правителствените ръководители от ЕС приеха декларация във Версай¹, с която се поставя следната цел: „ЕС постепенно да премахне своята зависимост от вноса на руски газ, нефт и въглища във възможно най-кратък срок.“ В контекста на безпрецедентната енергийна криза в ЕС, която през следващите месеци засегна драстично енергийната сигурност на ЕС и предизвика рязко покачване на цените на енергията в целия континент, лидерите от ЕС приканиха Комисията да предложи план REPowerEU, по-специално с цел а) да се намали по-бързо цялостната зависимост на ЕС от изкопаеми горива при отчитане на националните условия и решенията на държавите членки по отношение на техния енергиен микс; б) да се диверсифицират нашите доставки и маршрути; в) да продължи да се развива пазар на водорода в Европа; г) да се ускорят разработването на възобновяеми енергийни източници и процедурите за издаване на разрешения с цел по-бързо осъществяване на енергийните проекти; д) да се завърши и подобри взаимосвързаността на европейските газопреносни и електропреносни мрежи; е) да се засили планирането на ЕС за действие при извънредни ситуации във връзка със сигурността на доставките и ж) да се подобри енергийната ефективност. Лидерите от ЕС посочиха също така необходимостта от засилване на работата с оглед на а) осигуряване на достатъчно газ в хранилищата, б) наблюдение и оптимизиране на функционирането на пазара на електроенергия; в) насочване на координирани инвестиции в енергийни системи и г) подобряване на свързаността с държавите, разположени в непосредствено съседство на ЕС.

През май 2022 г. Комисията прие плана REPowerEU² с три водещи цели: i) икономии на енергия; ii) производство на енергия от възобновяеми източници и iii) диверсифициране на енергийните доставки на ЕС. Крайната цел на плана на Комисията е постепенно да се премахне зависимостта от вноса на руски изкопаеми горива най-късно до 2027 г.³ Планът REPowerEU, основан на Европейския зелен пакт, заедно с регламентите на Съвета за спешни мерки, бяха основните инструменти на Европа за диверсифициране на вноса, така че да се избегне руската енергия, и осигуриха изход от кризата. В този смисъл в плана REPowerEU бяха разработени краткосрочни мерки за намаляване на потреблението на енергия, беше установена стабилна дългосрочна рамка за повишаване на енергийната ефективност до 2030 г. и беше предвидено ускоряване на производството на енергия от възобновяеми източници с цел повишаване на енергийната сигурност на ЕС и декарбонизиране на икономиката на ЕС. Освен структурните мерки, предложени в контекста на REPowerEU, бяха приети и редица временни и извънредни регламенти за спешни мерки.

¹ [20220311-versailles-declaration-en.pdf \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN)

² COM(2022) 230 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN>

³ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b27b8b93-725d-11ee-9220-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

След плана REPowerEU повечето държави членки значително намалиха или прекратиха вноса на руски газ, нефт и въглища, а някои също така постепенно премахнаха зависимостта от ядрено гориво или електроенергия от Русия. Европейските потребители са успели да спестят общо 125,2 млрд. куб. метра газ, като търсенето на природен газ е намаляло с повече от 18% през периода август 2022 г. – март 2024 г. През последните две години ЕС успя също да гарантира, че газохранилищата са запълнени в достатъчна степен за нуждите на гражданите и промишлеността и да избегне прекъсвания на електроснабдяването и недостиг на електроенергия. За да компенсира значителния спад на вноса на руски газ (който е намалял от 45% от общия внос на газ в ЕС през 2021 г. до 24% през 2022 г. и 15% през 2023 г.), ЕС разшири доставките си на газ от други международни доставчици, главно Норвегия и САЩ. Енергийната платформа на ЕС, стартирана от Европейската комисия през декември 2022 г., изигра своята роля в съвместните усилия на ЕС за диверсификация. Механизмът за обединяване на търсенето, създаден в рамките на енергийната платформа на ЕС през април 2023 г., допринесе за запълването на газохранилищата преди зимния сезон 2023 – 2024 г. REPowerEU също така доведе до ускоряване на осъществяването на проекти за възобновяеми енергийни източници и на усилията за енергийна ефективност. Оценките на промишлеността⁴ сочат, че инсталираният капацитет за производство на вятърна и слънчева енергия се е увеличил общо с 36% между 2021 г. и 2023 г., като за две години са спестени приблизително 24 млрд. куб. метра газ. Що се отнася до енергийната ефективност, крайното енергийно потребление е спаднало до 940 млн.т.н.е. през 2022 г., което съответства на намаление от 2,8% в сравнение с 2021 г. Други инициативи като Плана за действие на ЕС за електроенергийните мрежи⁵, Плана за действие на ЕС за вятърната енергия⁶, стратегията на ЕС за слънчевата енергия⁷, новите мерки за издаване на разрешителни, хартите за вятърната и слънчевата енергия и създаването на Европейската коалиция за финансиране на енергийната ефективност подкрепят бързото постигане на целите на Европейския зелен пакт, като действат като ключови фактори за прехода към чиста енергия. За финансирането на необходимите инвестиции бяха мобилизирани близо 300 млрд. евро за изпълнението на плана REPowerEU, най-вече чрез Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост⁸.

⁴ Източници: Евростат, WindEurope, Solar Power Europe

⁵ COM(2023)757

⁶ COM(2023)669

⁷ COM(2022)221

⁸ Регламент (ЕС) 2021/241

По повод **втората годишнина на REPowerEU** Комисията наскоро публикува уебдоклад, в който се прави преглед на изпълнението на REPowerEU и се съдържат специфични за всяка държава информационни документи, и публикува допълнителни конкретни насоки с цел да се ускори още повече внедряването на възобновяеми енергийни източници на целия континент и да се намали вносът на руски изкопаеми горива. По-специално Комисията прие редица нови и актуализирани препоръки и документи с насоки за подобряване и рационализиране на процедурите за издаване на разрешения и търговете за възобновяеми енергийни източници.

Две години след приемането на REPowerEU стана ясно, че макар вносът на руски горива в ЕС да е намалял драстично, ЕС е успял да запази енергийната си сигурност. Въз основа на поуките, извлечени от енергийната криза, и като се вземат предвид отрицателните и понякога разрушителни последици от енергийната криза за европейските граждани и промишлени отрасли, през следващите години ще са необходими още усилия за повишаване на устойчивостта на ЕС и на държавите членки на използването на енергията като оръжие от чуждестранни режими, за запазване и укрепване на енергийната сигурност и за стабилизиране на цените. Освен това намаляването на структурната зависимост на Европа от вноса на руска енергия ще засегне значително военната икономика на Русия и ще е в съответствие с непоколебимата подкрепа на ЕС за Украйна и нейните граждани.

В този контекст белгийското председателство би желало да поиска от делегациите да изразят мнението си по следните два аспекта:

- 1. Какви пречки срещате при постепенното прекратяване на вноса на руска енергия в духа на Версайската декларация и последвалия план REPowerEU?**
- 2. Какви допълнителни инициативи следва да бъдат предприети в подкрепа на усилията на ЕС и неговите държави членки за постепенно премахване на зависимостта от руските изкопаеми горива във възможно най-кратък срок?**